

Република Северна Македонија
Јавна здравствена установа
ЦЕНТАР ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ
ВЕЛЕС
Бр. 08/2024/1
04 05 2026 год.
ВЕЛЕС

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ОПШТИНА ВЕЛЕС

Примено:	05-05-2026		
Орг. единица:	Број:	Период:	Вредност:
09-	2214/1	3	

ДО
СОВЕТ НА ОПШТИНА ВЕЛЕС
ПРЕТСЕДАТЕЛ

Архивски знак:	
Рок на чување:	
	20 ____ год.
	Потпис,

ПРЕДМЕТ: Доставување на информации

Согласно Националната годишна програма за јавно здравје во Р.Македонија за 2025 година (Сл.весник на РМ бр.30/25), одделението по хигиена и здравствена екологија при Центарот за јавно здравје Велес, Ви ги доставува на разгледување следните информации:

1. Информација за состојбата со водоснабдувањето и безбедноста на водата за пиење во општина Велес во 2025 година;
2. Информација за санитарно-хигиенската состојба на водите на акумулацијата „Младост“, во 2025 година;
3. Информација за следење на безбедноста и биолошкиот квалитет на исхраната во градинката „Димче Мирчев“, ОУЦП, Блаже Конески, и ученичкиот дом „Лазар Лазаревски“, во 2025 година

Со почит,

Подготвил:

Прим.Д-р Снежана Петрова
спец.по хигиена

ЈЗУ ЦЕНТАР ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ ВЕЛЕС

ВД.Директор
Д-р Павлина Велкова, спец.по социјална
медицина и јавно здравје

ИНФОРМАЦИЈА
ЗА СОСТОЈБАТА СО ВОДОСНАБДУВАЊЕТО И ЗДРАВСТВЕНАТА
БЕЗБЕДНОСТ НА ВОДАТА ЗА ПИЕЊЕ ВО ОПШТИНА ВЕЛЕС,
ВО 2025 ГОДИНА

1. ВОВЕД

Под здрава вода за пиење се подразбира онаа вода која во себе не содржи патогени микроорганизми, има добри органолептички особини со адекватен состав на микро и микронутриенти, не содржи хемиски токсични материи и која не е радиоактивна.

Преку водата за пиење можат да се пренесуваат причинителите на бактериски, вирусни и паразитарни болести, така наречени цревни заразни болести. Со обезбедување на доволни количини на здрава, безбедна вода за пиење, не само што се спречува појавата на хидрични епидемии со цревни заразни заболувања, туку се подобрува и квалитетот на живеење, се подигнува на повисоко ниво здравствената култура на населението и се унапредува животната средина во целост.

Квалитетот на водата се оценува според органолептичките, микробиолошки и физичко хемиски својства на водата. За да се прифати водата како здравствено безбедна, неопходно е лабораториските наоди од сите испитани параметри да бидат во рамките на максимално дозволените концентрации утврдени со Правилникот за безбедноста на водата за пиење, Сл. весник на РМ бр. 183/2018.

Санитарно-хигиенскиот и епидемиолошкиот стручен и управен надзор над водоснабдувањето на општина Велес го вршат Центарот за јавно здравје Велес, Институтот за јавно здравје Скопје и Агенцијата за храна и ветеринарство - подрачна единица Велес, врз основа на постојната законска регулатива.

Центарот за јавно здравје Велес од 06.09.2023 година и СЕУШТЕ НЕ врши контрола на квалитетот и безбедноста на водата од мрежата на градскиот водовод (ЈКП Дервен), испитување на безбедноста на водата го врши друга лабораторија од Скопје.

2. СОСТОЈБА СО КВАЛИТЕТ НА ВОДА ЗА ПИЕЊЕ

Центарот за јавно здравје Велес врши санитарно-хигиенски увиди на објектите за водоснабдување и врши контрола на квалитетот на водата преку испитување на бактериолошка и основна физичко-хемиска анализа на водата за пиење. Согласно законската регулатива и склучените Договори е утврден обемот и динамиката на земање примероци вода од од стопанските организации приклучени на градскиот водовод (прехрамбена индустрија, поголеми угостителски објекти, градинка, интернат, училиште) и од стопанските организации со сопствени водоводни објекти.

Согласно Националната годишна програма за јавно здравје („Сл.весник на РМ., бр. 30/25) во 2025 година беа направени санитарно-хигиенски увиди и земени примероци вода за анализа од руралните подрачја (локални водоводи, природни чешми и бунари) на општина Велес и од природните чешми во градот. Квалитетот на водата се контролира со земање примероци за бактериолошка и физичко-хемиска анализа со обем и динамика од една до четири примероци вода од водоводен објект, а по епидемиолошка индикација и почесто. Во текот на 2025 година во Центарот за јавно здравје испитани се вкупно 242 примероци вода на територијата на Општина Велес и тоа :

- Од мрежата на градскиот водовод од училишта, градинки согласно програмата се испитани 24 примероци вода и сите се здравствено безбедни
- Од селата приклучени на градскиот водовод (с.Г.Оризари, с.Отовица, с. Чолошево) се испитани 8 примероци вода , од кои еден е бактериолошки неисправен ;
- Од стопанските организации приклучени на градскиот водовод, се анализирани 45 примероци вода и сите се здравствено безбедни;
- Од стопанските организации, каде водоснабдувањето е преку сопствени водоводи и организирана дезинфекција на водата со сопствени служби се испитани вкупно 32 примероци вода , од кои 5 (15,6%) се бактериолошки неисправни;
- Од рекреативните базени (Градски базен, хотелите: Романтик, Гарденија, Глориус и Еко Камп), се испитани вкупно 28 примероци вода од кои само 9 (32,1%) се бактериолошки неисправни поради отсуство на резидуален хлор.
- Од природните чешми во градот и неговата непосредна околина, кои повремено, особено во летно-есенскиот период се користат, од 27 примероци вода кај 20 или 74.0 % е утврдена бактериолошка неисправност, додека кај 4 примероци вода е утврдено присуство на нитрати и матност над максимално дозволените концентрации ;
- Во селата каде водоснабдувањето е со водоводи и други водоснабдителни објекти се испитани вкупно 78 примероци вода . Од локалните водоводи со воспоставено хлорирање се испитани 29 примероци вода од кои 18 примероци вода или 62.1% се неисправни поради присуство на нитрати над максимално дозволените концентрации и отсуство на резидуален хлор поради што има и 41,4 % бактериолошка неисправност . Кај нехлорираниите води процентот на бактериолошки неисправни води е значително поголем(87.5%). Во овие села се испитани вкупно 41 примероци вода од природни чешми и бунари од кои 3 (7.3%) се физичко - хемиски неисправни, а 31 или 75.6 % се бактериолошки неисправни (Табела 1 во Прилог).

Кај физичко - хемиски неисправните води најчесто е најдено присуство на нитрати и матност над максимално дозволените концентрации и отсуство на резидуален хлор.

Кај бактериолошки неисправните води се изолирани бактерии индикатори на фекално загадување, најчесто **Escherichija coli i Koliformni bakterii**, предизвикувачи на цревни заразни заболувања.

Резултатите од бактериолошките и физичко - хемиските испитувања на водите за пиење за 2025 година во општина Велес, се прикажани во табела 1,2 и 3 во Прилог.

3. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

3.1. Центарот за јавно здравје Велес нема склучено договор за соработка со ЈКП Дервен во 2023,2024 ,2025година и сеуште. Примероците вода испитани во 2025 година од стопанските организации, училиштата и градинките кои се приклучени на мрежата на градскиот водовод ,кои се земени согласно склучени договори и согласно Националната програма за јавно здравје на РСМ со обем и динамика која **не се доволни за да се даде заклучок дека дистрибуираната вода од градскиот водовод ги задоволува законските нормативи за безбедност на водата за пиење**

3.2. Природните чешми во градот се епидемиолошки несигурни, со непостојан квалитет, со висок процент на бактериолошка и физичко-хемиска неисправност, а сеуште се користат од населението особено во летните месеци од годината. На секоја од овие чешми веќе има поставено предупредување дека водата не е безбедна за употреба.

3.3 Селските водоводи и природни јавни чешми и бунари се бактериолошки загадени, резултат на санитарно-техничката необезбеденост на водоводните објекти, невоспоставената дезинфекција и отсуство на стручно стопанисување. Претставуваат многу голем потенцијален ризик од појава на хидрични епидемии со цревни заразни заболувања. Се препорачува да се изврши асанација и воспостави редовна континуирана дезинфекција по пат на хлорирање на селските водоводи и истите да се преотстапат на стопанисување на стручна овластена стопанска организација.

ЈЗУ ЦЕНТАР ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ ВЕЛЕС

Одделение по Хигиена и здравствена екологија

раководител
Прим.Д-р Снежана Петрова
спец. по хигиена

ВОДОСНАБДУВАЊЕ И КВАЛИТЕТ НА ВОДАТА ЗА ПИЕЊЕ НА ПОДРАЧЈЕТО НА ОПШТИНА ВЕЛЕС, ВО 2025 ГОД.

Табела 1.

Видови водоснабдителни објекти	Број на земени Мостри на вода	Број на извршени лабораториски анализи			
		Физичко-хемиски		Бактериолошки	
		Вкупно	Неисправни Бр. %	Вкупно	Неисправни Бр. %
Број на жители: 55 108 Број на населени места вкупно 32 од кои: - Мртви села се 3 - Села до 20 жители се 9 со 101 жител (0,2%)					
1. Град					
1.1. Градски водовод					
Број на жители 49 441 (89,7%)					
1.1.1. Изворништа:					
1.1.2. Градска мрежа-град(43716ж-65,7%)	45	45		45	
1.1.3. Стопан. орг. приклучени на град. водов.	24	24		24	
1.1.4. Училишта,граднишки приклучени на градска мрежа	32	32		32	5 15.6
1.2. Стопански орг.со сопствени водоводи	28	28	22 78.6	28	9 32.1
1.3. Базени :Градски ,Романтик,Глориус, Гарденија	27	27	4 14.8	27	20 74.0
1.4. Природни чешпи во град	8	8	3 37.5	8	1 12.5
2. Села					
2.1.Села приклучени на градски водовод Бр.на села -4 (2751ж-5.0%)	29	29	18 62.1	29	12 41.4
2.2.Села со сопствени водоводи	8	8	7 87.5	8	7 87.5
Број на жители: 5274 (9,5%)	41	41	3 7.3	41	31 75.6
2.2.1Села со сопствени водоводи не хлорирани					
2.2.2Села со сопствени водоводи не хлорирани					
2.2.1.Истите села од чешми и бунари					
Број на жители: 5 274 (9,5%)					
ВКУПНО:	242	242	50 20.7	242	85 35.1

Резултати од испитувањата на водите за пиење од природните чешми во град Велес за 2025 год.
Табела 2

Населено место	Физичко - хемиски			Бактериолошки		
	Вкупно	Неисправни	%	Вкупно	Неисправни	%
	Број			Број		
1.Шорка	5			5	1	20.0
2.Љубљанска 41						
3.Љубљанска 15	1			1	1	100.0
4.Љубљанска - кај црква	1			1	1	100.0
5.Љубљанска - 48						
6.Љубљанска - 65	1			1		
7.Тодор Јанев 75	3			3	2	66.6
8.Тодор Јанев на рид	3			3	3	100.0
9.Орце Маринов 45	1			1	1	100.0
10.Стадион-трибини						
11.Бојацина	2			2	2	100.0
12.Петрова						
13.Пузево трло	4	3	75.0	4	3	75.0
14.Штиска прута						
15. Вера Пири-Вири 179						
16.Св.Пантелејмон	2			2	2	100.0
17.Св.Ана						
18.Св.Кирил и Методиј						
19.Саботна вода						
20. Јавор- под Гроот						
21.С.Бучевски 57, -1-во кладенче						
22.С.Бучевски - 2-ро кладенче	1			1	1	100.0
23Петрова црква	3			3	3	100.0
24 Чука						
25. Н.П. Превалец						
ВКУПНО	27	4	14.8	27	20	74.1

**Резултати од испитувањата на водите за пиење во селата со водовод и др. вид водоснабдителни објекти
во општина Велес во 2025 г.**

Табела 3

Населено место	Вид водоснаб. објект	Физичко - хемиски			Бактериолошки		
		Вк. Број	Неисправни број	%	Вк. Број	Неисправни број	%
1.Иванкови	Водовод со хлорирање	5	4	80.0	5	2	10.0
	Природни чешми 3						
2.Кумарино	Водовод со хлорирање	4	4	100.0	4	2	50.0
	Природна чешма - 1	3			3	3	100.0
3.Башино село	Водовод без хлорирање	2	2		2	1	50.0
	Природна чешма - 1	8			8	3	37.5
4.Бузалково	Бунар - училиште	3	3		3	2	66.7
	Природни чешми - 2	4			4	4	100.0
5.Рапшани	Водовод без хлорирање	4	4	100.0	4	4	100.0
	Природна чешма - 3	5			5	5	100.0
	Гробница	1	1	100.0	1		
6.Чо.Гошево	Градски водовод	1	1		1		
	Природна чешма - 1	1			1	1	100.0
7.Сујаклари	Водовод со хлорирање	4	2	50.0	4	1	25.0
	Природна чешма - 1 школото						
8.Сливник	Водовод без хлорирање	3	2		3	1	75.0
	Чешма во доп	1			1	1	100.0
9.Отовица	Градски водовод	4	1	25.0	4	1	25.0
10.Д.Карастари	Водовод со хлорирање	6	4	66.7	6	5	30.0
	Природна чешма 3	8			8	7	87.5
11.Мамутчево	Водовод со хлорирање	4	1	25.0	4	1	25.0
	Природни чешми						
12.Рлевици	Водовод без хлорирање						
	Природни чешми 2						

13.Прквино	Водовод со хлорирање	3	1	33.3	3		
	Природни чешми - 4	5			5	3	60.0
14.Г.Оризари	Градски водовод	3	1	33.3	3		
	Природна чешма - 2	1			1	1	100.0
15.Велес	Училишта на градски водовод	24			24		
		67	28	41.8	67	18	26.9
ВКУПНО	Водоводи	40	3	7.5	40	30	75.0
ВКУПНО	Природни чешми и бунари						
ВКУПНО		107	31	32.9	107	48	44.9

**Резултати од испитувањата на водите за пиење во селата со водоснабдување преку
природни чешми и бунари во општина Велес за 2025 год.**

Табела 4

Населено место	Вид водоснаб. објект	Физичко - хемиски			Бактериолошки		
		Вкупно	Неисправни	%	Вкупно	Неисправни	%
1.Рудник	Природна чешма-1						
2.Ораовец	Природна чешма -3	1			1	1	100,0
3.Клуковец	Природна чешма во дол	2	2	100,0	2	2	100,0
ВКУПНО		3	2	66.7	3	3	100,0